

Bedömargruppens bedömningar

Lärosäte Malmö universitet	Huvudområde/examen Grundlärarexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3	ID-nr A-2020-05-5000
--------------------------------------	--	--------------------------------

Bedömning av utvalda bedömningsområden

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet **Utformning, genomförande och resultat**

Bedömning i den tidigare utvärderingen: *Inte tillfredsställande*

I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande:

"Inom kunskapsformen Kunskap och förståelse visar underlagen att utbildningen inte möjliggör och säkerställer studenternas ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Bristerna avser avsaknad av aktuell forskning eller av forskningslitteratur och/eller avsaknad av motivering. Vidare framstår examinationerna på utbildningen som knutna till teoretiska ämneskunskaper och lärandeteorier i första hand, och i mindre grad till didaktik, ämnesdidaktik och ämnesmetodik. Forskning och praktiskt handlande kopplas inte samman på ett sådant sätt att det utgör en helhet för studenterna och så att de förstår forskningens roll i förhållande till praktiken. Utbildningen säkerställer heller inte att alla studenter får tillräcklig kunskap om förskoleklassens kompetensområde och dess särskilda förutsättningar. Utbildningen säkerställer inte att studenterna uppnår kunskaper inom vetenskapsteori och metod. Kopplingen mellan de teoretiska och de praktiska momenten i utbildningen upplevs som svag. Urvalet av självständiga arbeten visar på allvarliga brister avseende metodisk förståelse, metodkunskap, motivering för metodval och brister i det vetenskapliga förhållningssättet. Bedömargruppens rekommendation är att studenterna mer successivt tränas i vetenskapliga metoder och i vetenskapligt och kritiskt förhållningssätt i sina ämnesstudier, och därigenom får möjlighet att utveckla ett professionellt förhållningssätt till det kommande yrket.

Inom kunskapsformen Färdighet och förmåga visar underlagen på bristande måluppfyllelse. Utbildningen möjliggör och säkerställer inte att studenterna erhåller en fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat. Studenternas egna praktisk-pedagogiska erfarenheter och analysen av dessa för stå tillbaka för det teoretiska, vetenskapliga förhållningssättet. Examinationen är otydlig. Urvalet av självständiga arbeten visar på allvarliga brister i analys och diskussion av resultaten i förhållande till tidigare forskning. Vidare visar underlagen att målet avseende didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik inte är uppfyllt. De samlade underlaget visar på brister i hur utbildningen integrerar ämneskurser, ämnesdidaktik och VFU. Det visar också på brister i hur utbildningen examinerar förmågan att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom de olika ämnena. Målet avseende visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning är uppfyllt. Det framgår av underlagen att det finns ett avstånd mellan de högskoleförlagda och verksamhetsförlagda kurserna. Bedömargruppen ser det som eftersträvansvärt att införa mer praktiska moment i de teoretiska kurserna, och att skapa en närmare samverkan mellan lärarna inom VFU, UVK och ämnena.

Inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms målet som uppfyllt. Målet behandlas ingående och frågor som rör såväl etik som klass, genus och etnicitet lyfts fram i flera olika kurser och moment. Ett utvecklingsområde är att lärosätet behöver tydliggöra hur de bedömer studenternas kunskap i att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter i det pedagogiska arbetet. Arbetet med hållbar utveckling behöver också synliggöras mer i utbildningen.

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas i utbildningen och underlagen gör det troligt att jämställdhetsmålet är uppfyllt. Det är otydligt hur utbildningen följer upp och bedömer studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten under VFU. Därför ser bedömargruppen ett utvecklingsområde i att lärosätet tydligare förankrar ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten.

Det finns en fungerande systematik i lärosätets kvalitetsarbete för att följa upp och definiera brister i utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination. Det framgår däremot inte av underlaget hur uppföljningens resultat omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling vid behov eller hur återkoppling sker till relevanta intressenter. Detta behöver förtydligas i utbildningen eftersom strukturen i nuläget bara är teoretisk och inte har prövats praktiskt ännu. Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen i tid. Dock är återkopplingen av resultat mindre tydlig, och bedömargruppen menar att detta är något som lärosätet kan utveckla vidare.”

Uppföljning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat

Bedömning i uppföljningen: *Tillfredsställande*

Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredsställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets åtgärdsredovisning

Åtgärdsredovisning

Bedömningsområde: utformning, genomförande och resultat

Grundlärarutbildningen F-3

Malmö universitet

1. Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Analys och övergripande åtgärder

I UKÄ:s bedömning pekas följande aspekter ut som problematiska eller bristfälliga: 1) *förskoleklassens kompetensområde och dess särskilda förutsättningar*, 2) *koppling mellan forskning och praktiskt handlande*, 3) *aktuell forskning i de självständiga arbetena*.

Utifrån en analys av UKÄ:s bedömning utfördes under hösten 2019 en omfattande genomlysning av utbildningen. Vi konstaterade att den förstärkning av kunskapsområdet förskoleklass som gjordes i en särskild satsning under 2016, då lärandemål, lärandeaktiviteter och litteratur gällande förskoleklassens kompetensområde och särskilda förutsättningar arbetades in i befintliga kurser, inte varit tillräcklig. Därför har kursplaner reviderats under HT 2019 och VT 2020 och ytterligare forskningsbaserad litteratur om förskoleklassen har lagts till. Därutöver har kursupplägg ändrats så att lärandeaktiviteter med förskoleklassen i fokus har lagts in. För att säkerställa att studenterna har kunskaper om området förskoleklassen har kunskapsområdet tydliggjorts i examinationerna. Vi har också infört rutiner för att säkerställa att studenter gör en del av sin verksamhetsförlagda utbildning (vfu) i förskoleklass enligt befintligt beslut. Personalresurser beträffande förskoleklass har förstärkts efter en inventering som dels visade att befintlig personal kunde omdisponeras, dels att en rekrytering behövdes.

I samband med genomlysningen av utbildningen hösten 2019 har åtgärder vidtagits för att tydligare koppla samman forskning och praktiskt handlande samt säkerställa studentens kunskaper om aktuellt utvecklingsarbete. Vi har gjort förändringar i lärandeaktiviteter, examinationer och betygskriterier. Under 2020 genomgår vfu-kurserna en omfattande omarbetning i enlighet med beslut 2019 (Dnr. LED 1.4-2019/310) i syfte att stärka studentens kunskap om forskningens roll i det pedagogiska handlandet.

UKÄ påpekar brister i examensarbetena beträffande anknytning till aktuell forskning och de grunder på vilka den valts ut. Genomlysningen av utbildningen visade på behov att, med vetenskapliga artiklar och avhandlingar, stärka forskningsanknytningen i kurserna, vilket vi gjort. Vi har också lagt till lärandeaktiviteter i kurserna, där studenterna bearbetar aktuell forskning och utvecklingsarbete. Vår analys visade dessutom, att båda de självständiga arbetena behövde omarbetas. Kursupplägget har ändrats för det första självständiga arbetet (HT 2019) och betygskriterierna har skärpts för båda de självständiga arbetena (HT 2019 och VT 2020).

Preciserade åtgärder

1) Förskoleklass

Förskoleklassens uppdrag och särskilda förutsättningar har förstärkts i ämneskurserna genom kursplanerevideringar, lärandeaktiviteter och examinationer. Exempel på detta finns i den första svenskämneskursen (Svenska och lärande: Barns tidiga läsning och skrivande i ett första- och andraspråksperspektiv, termin 1), bl.a. genom tillägg av litteratur (Eriksson m.fl., 2017). Utöver att läroplanen för förskoleklassen läses och analyseras, ingår, sedan HT 2019, en föreläsning om övergångar mellan förskola, förskoleklass och första klass, som studenten bearbetar i ett seminarium. Synliggörandet av förskoleklassperspektivet sker även från HT 2020 genom en föreläsning av två lärare med lång erfarenhet av arbete i förskoleklass. I en annan svenskämneskurs (Svenska och lärande: Språkutvecklande läroprocesser och undervisning, termin 4) läses från VT 2020 en avhandling specifikt om förskoleklassen (Skantz Åberg, 2018). Studenten diskuterar och analyserar avhandlingens slutsatser och lärandeteorier i ett seminarium, varefter säkerställandet av studentens kunskap om förskoleklassens kompetensområde och särskilda förutsättningar sker i en salstentamen. I kurserna Svenska och lärande: Språk och text i en kulturellt heterogen skola (termin 7) och Svenska och lärande: Bedömning, utvärdering och skolkvalitet (termin 8) läses kapitlet i LGR11 för förskoleklassen, och dess relation till kursplanen för svenska i år 1-3 analyseras utifrån F-3-lärares praktik vad gäller bedömning och utvärdering. I samband med att studenten i båda dessa kurser analyserar elevtexter och individuella utvecklingsplaner hämtade från den verksamhetsförlagda utbildningen, behandlas förskoleklassens särskilda förutsättningar och belyses utifrån studentens erfarenheter, i relation till styrdokument och aktuell forskning. Studentens kunskaper säkerställs i en muntlig analys av elevtexter samt en skriftlig analys av individuella utvecklingsplaner (examinationsuppgifter). Dessa inslag förstärks i de två sistnämnda kurserna, som revideras under 2020 bl. a. genom att studenterna i workshoppar diskuterar och analyserar bedömning och dokumentation av lärande i förskoleklass och i relation till årskurs 1-3, samt att de i en skriftlig examination om bedömning redogör för och analyserar övergången mellan förskoleklass och första klass utifrån läroplaner. Samtliga studenter i F-3 genomför vfu i förskoleklass enligt beslut 2013 (Dnr: LS59-2013/331). Att så verkligen sker framgår av en skriftlig utvärdering gjord i juni 2019, som besvarades av samtliga studenter med fördjupningsämnet svenska i den sista

kursen på utbildningen (45 st). För att säkerställa vfu i förskoleklass implementerades en uppföljningsrutin VT 2020, som innebär att vfu-lärarna (universitetslärarna) skriftligen rapporterar till vfu-organisationen att studenten genomfört vfu i förskoleklass. Nämda beslut från 2013 ersattes 2019 med ett förtydligat beslut (Dnr: LS59-2013/331) där vfu i förskoleklass explicit är framskrivet jämfört med tidigare beslut där det stod "vfu i studentens undervisningsämnen och skolformer".

Omdisponering av personal innebär att en lärare med kompetens för och erfarenhet av förskoleklass från VT 2020 tjänstelagts i svenskämneskurser (ca 25 % av heltid). Ytterligare en lärartjänst med inriktning F-3 utannonserades 2020-02-10 med krav på dokumenterad verksamhet i förskoleklass som behörig lärare. Tjänsten är tillsatt i mars 2020 (anställningsavtal, bilaga 1), och ca 50 % av heltidstjänsten är förlagd i F-3.

2) *Forskning, praktiskt handlande och utvecklingsarbete*

Seminarier och workshoppar har lagts till i de ämneskurser där utbildningsvetenskaplig kärna integreras med ämnesstudierna för att stärka kopplingen mellan å ena sidan praktiskt handlande och å andra sidan aktuell forskning och aktuellt utvecklingsarbete. Exempel på en kurs där förändringar gjorts från VT 2020 är Svenska och lärande: Språkutvecklande läroprocesser och undervisning (termin 4) i fördjupningsämnet svenska. I seminarier bearbetar studenten kurslitteratur utifrån aktuell forskning och aktuellt utvecklingsarbete för att tillägna sig kunskap om didaktik, ämnesdidaktik och metodik. I efterföljande workshoppar använder studenten sig av denna kunskap och relaterar den till praktiskt handlande i undervisningssituationer och egna erfarenheter från vfu. Säkerställande sker genom en skriftlig tentamen, där det för betyget godkänd krävs att "didaktisk teori och läroplansteorier förklaras tydligt med stöd av relevanta begrepp. I analys av exempel från svenskundervisning används teorierna för att klargöra faktorer som påverkar undervisning på olika nivåer". Betygskriteriet är alltså nu utformat så att studenten för att nå godkänt måste använda teoretiska begrepp i sin analys av praktiskt handlande.

I en annan examination i ovanstående kurs ska studenten knyta forskning om ämnesdidaktik och metodik till egna erfarenheter. Examinationen består i att studenten utformar en lektionssekvens och argumenterar för sina didaktiska val med stöd i aktuell forskning, beprövad erfarenhet samt egna erfarenheter gjorda under vfu. Användning av vfu-erfarenheter innebär att kursplanens tidigare beskrivning av bedömningsformen har skärpts genom att studenten nu "i den muntliga redovisningen ska [...] relatera den redovisade lektionssekvensen till gjorda erfarenheter av undervisning från verksamhetsförlagd utbildning (VFU)" (kursplan för Svenska och lärande: Språkutvecklande läroprocesser och undervisning, termin 4).

Aktuellt utvecklingsarbete behandlas i flera ämneskurser som integrerats med utbildningsvetenskaplig kärna. I svenskämnet görs detta till exempel i Svenska och lärande: Bedömning, utvärdering och skolkvalitet (termin 8), genom att studenten i en skriftlig examination reflekterar "kring hur utvärderingar och utbildningsvetenskaplig forskning kan ligga till grund för skolutveckling och den egna praktiken med fokus på förskoleklass och årskurserna 1-3" (Bedömningsformer i kursplanen). I samband med pågående revideringar under 2020 utifrån beslut om ny programstruktur (Dnr: Utb 2020/102, bilaga 2) har workshoppar lagts in i flera kurser där studenten utifrån forskning och egna erfarenheter analyserar aktuellt utvecklingsarbete som en del av lärarprofessionen.

Även i vfu-kurserna utvecklas säkerställandet av studenternas förståelse av kopplingen mellan forskning och praktiskt handlande. I den del av bedömningsprocessen i vfu-kurserna som sker i ett avslutande examinerande seminarium höjs kravet på studentens förmåga att göra kopplingar till aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och detta säkerställs med en skriftlig uppgift. Uppgiften är från antagning 2021 formulerad enligt följande: "Presentation, i ett seminarium som fokuserar ett centralt innehåll i kursen, av ett förberett case/dilemma hämtat från skolan åtföljt av en individuell text där studenten reflekterar över det centrala innehållet baserat på vetenskap och beprövad erfarenhet". Detta case/dilemma ska alltså hämtas från skolan, och de etiska och teoretiska perspektiven ska hämtas från kurser i utbildningsvetenskap och ämneskurser. Eftersom dessa kurser nu har förstärkts med lärandeaktiviteter, där studenten använder aktuell forskning och utvecklingsarbete i analys av praktiskt handlande samt med examinationer som säkerställer denna kunskap, ökar studentens förutsättningar att analysera cases/dilemman med stöd i forskning och att därigenom förstå forskningens roll i förhållande till praktiken.

3) *Anknytning till aktuell forskning i de självständiga arbetena*

Under HT 2019 har förtydliganden gjorts i kursguiden för examensarbetet om att forskningslitteratur (primärkällor) och inte läroböcker och annan sekundärlitteratur, ska användas i avsnittet om den forskning och de teoretiska grunder som används i arbetet. Förtydligandena gäller även att studenternas sökningar och redovisade urval i det första självständiga arbetet måste uppdateras, utvecklas och specificeras, för att ligga till grund för urval av tidigare forskning i examensarbetet. För att skärpa och säkerställa kravnivån för examensarbetet har betygskriterier reviderats. Ett exempel är att "[f]ör problemet relevant och aktuell nationell och internationell forskning presenteras sakligt och kritiskt; [f]orskningsgenomgången kännetecknas av bredd och djup; [u]rvalet motiveras tydligt i enlighet med problemet" (för ytterligare exempel, se Mål 2). För det första självständiga arbetet har, enligt ett tillägg till kursguiden från HT 2019, en struktur för handledningsprocessen skapats som specificerar

innehåll och lärandeaktiviteter i de olika handledningstillfällena. Exempel på detta gäller sökmetod och att studenterna ska presentera och reflektera över den metod och de kriterier som de använt för att välja ut forskningslitteratur.

2. Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Analys och övergripande åtgärder

I UKÄ:s bedömning av lärosätet påpekas att 1) *vetenskapliga metoder och ett vetenskapligt förhållningssätt främst tas upp mot slutet av utbildningen* och att *vetenskapsteori används i otillräcklig utsträckning i examensarbetena*, vilka har brister då det gäller förståelse för och kunskap om metodologi samt det vetenskapliga förhållningssättet, 2) *kvantitativa metoder* är ett mindre tillgodosett område, 3) förhållandet mellan *vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet* samt kopplingen mellan de teoretiska och praktiska momenten i utbildningen är svag.

I samband med lärosätets genomlysning av utbildningen (se Mål 1) har vi konstaterat att studenten behöver tränas ytterligare i att använda vetenskapsteori och vetenskapliga metoder och därmed utveckla ett kritiskt förhållningssätt. Lärandeaktiviteter med syfte att successivt träna studenten i vetenskapliga metoder och ett vetenskapligt förhållningssätt har därför lagts till i ämneskurser och i det första självständiga arbetet från VT 2020. För att säkerställa studentens kunskaper har kursplaner i ämneskurser reviderats vad gäller examinationsformer, medan revidering av betygsriterier gjorts i de självständiga arbetena.

Lärosätet ser även att de kvalitativa studiernas dominans inom den ämnesdidaktiska forskningen har fått skymma de kvantitativa metodernas potential. Förändringar i kursupplägg har därför gjorts beträffande lärandeaktiviteter och examinationsformer i syfte att befästa studentens kunskaper om kvantitativa metoder och dessas relevans för ämnesdidaktiska undersökningar och säkerställa dessa kunskaper vid examination.

Lärosätet konstaterar därtill att anknytning till forskning och beprövad erfarenhet måste finnas tydligare i utbildningens progression. Utifrån vår analys av UKÄ:s bedömning ser lärosätet ett behov av att stärka utbildningens vetenskapsteoretiska och forskningsmetodologiska inslag, genom att i såväl campusförlagda kurser som vfu-kurser mer systematiskt arbeta med att utveckla studentens förmåga att relatera egna erfarenheter till vetenskap och beprövad erfarenhet. I den ovan nämnda omarbetningen av vfu-kurserna (Mål 1) ställs uttalade krav på studentens förmåga att kritiskt relatera sina egna erfarenheter till vetenskap och beprövad erfarenhet i lärandemålen. En ny skrift, baserad på nuvarande *På väg mot lärarkyrket*, som används som kursguide tas fram för att ge tydligt stöd i handledning och bedömning av studentens förmåga att relatera egna erfarenheter till vetenskap och beprövad erfarenhet.

Preciserade åtgärder

1) Vetenskapsteori och vetenskapliga metoder

Förändringar i ämneskurser, inklusive självständiga arbeten, för att stärka vetenskapsteori och vetenskapliga metoder i hela utbildningen, har gjorts HT 2019 och VT 2020. Exempel på en genomförd förändring i den första kursen i svenska (Svenska och lärande: Barns tidiga läsning och skrivande i ett första- och andraspråksperspektiv, termin 1) är att vetenskapsteori och metod nu diskuteras i seminarier och workshoppar utifrån aktuella studier som studenterna själva sökt upp samt utifrån avhandlingar i den obligatoriska kurslitteraturen (till exempel Fast, 2008, Skantz Åberg, 2018). I den andra kursen (Svenska och lärande: Språkutvecklande läroprocesser och undervisning, termin 4), behandlas vetenskapsteori och vetenskapliga metoder i föreläsningar och workshoppar för att teoretiskt undersöka och förstå lärande, medan säkerställande av studentens kunskaper sker i en skriftlig tentamen.

Genomförda förändringar i det första självständiga arbetet (Självständigt arbete i fördjupningsämnet, termin 5) är att obligatoriska föreläsningar, som behandlar vetenskapsteori och vetenskapliga metoder, lagts in för att säkerställa att alla studenter har en gemensam bas för att kunna använda teori och metod. I föreläsningarna behandlas vetenskapsteori utifrån begrepp som ontologi och epistemologi, och metodologiska resonemang samt dessas påverkan på studiers resultat, validitet och reliabilitet förs. Föreläsningarnas innehåll diskuteras och bearbetas av studenten i handledningsgruppen, enligt nytt kursupplägg från HT 2019 (se Mål 1). Handledningen utgår från HT 2019 från Skolforskningsinstitutets systematiska översikter som modell för sökmetod, kritisk granskning, analys och sammanställning av resultat. Dessutom ingår sedan HT 2019 en ämnesspecifik workshop för sökmetodik i vetenskapliga databaser i bibliotekets regi för samtliga studenter.

Säkerställande av studentens kunskaper om vetenskapsteori sker till exempel i det första självständiga arbetet genom det från HT 2019 skärpta betygsriteriet "de grunder på vilka källorna granskats och värderats redovisas tydligt; granskningen och värderingen är noggrann och saklig". I uvk-kursen Vetenskap och beprövad erfarenhet (termin 7) examineras sedan HT 2019 begreppsförståelse och kunskap i vetenskapsteori och metodologi i en skriftlig salstentamen utifrån följande lärandemål: "redogöra för centrala vetenskapsteoretiska begrepp och

perspektiv samt, med stöd i dessa, diskutera relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet". Vetenskapsteori och metodologi bearbetas ånyo av studenten i en seminariereserie (6 tillfällen). Därjämte får studenten under kursen formativ feedback på text som till sist examineras genom opponeringsseminarier. Denna text kan studenten använda som underlag för sitt examensarbete, som genomförs i den påföljande kursen. I examensarbetet säkerställs studentens vetenskapsteoretiska och metodologiska kunskaper genom att betyget godkänd från VT 2020 kräver att "[d]e teoretiska begreppen definieras och motiveras utifrån såväl problemet som tidigare forskning, och det framgår tydligt hur de ska användas; redogörelsen av metod för insamling av material samt för analys av materialet är väl strukturerad och transparent; metodvalet motiveras och ett kritiskt resonemang förs kring vilka tänkbara konsekvenser det kan ha för undersökningens resultat."

2) *Kvantitativa metoder*

Förändringar från HT 2019 beträffande kvantitativa och kvalitativa metoder innebär att båda metoderna nu tydligt tas upp. I det första självständiga arbetet har obligatorisk kurslitteratur som behandlar kvantitativ metod specificerats. Kvantitativ metod behandlas även i två obligatoriska föreläsningar, vars innehåll bearbetas av studenten i sin handledningsgrupp (se Mål 3). De två metodtyperna behandlas även med progression i ämneskurser samt i uvk-kurser. Exempelvis får studenterna i matematikkurser undervisning i statistiska beräkningar (Geometri, sannolikhet och statistik, termin 6, eller Sannolikhet och statistik, termin 7), inte enbart utifrån ett ämnes- och ämnesdidaktiskt perspektiv, utan även för att stärka studentens förmåga generellt att kunna förstå och genomföra undersökningar som kräver kvantitativa metoder. Till exempel planerar och genomför studenten en statistisk undersökning som en del av en pilotundersökning med elever som sedan redovisas dels i en muntlig presentation, dels i en skriven text där den statistiska undersökningen beskrivs och presenteras. Studentens kunskaper säkerställs genom en digital presentation, som examinerar lärandemålet att "identifiera, definiera, resonera med och använda relevanta begrepp och representationsformer i statistik och sannolikhetslära". I uvk-kursen Vetenskap och beprövad erfarenhet (termin 7) från HT 2019 har lärandeaktiviteter i form av föreläsningar, seminarier och workshoppar, där studenterna diskuterar bl.a. kvantitativa metoder, lagts in. I en individuell skriftlig tentamen examineras studenten på följande lärandemål: "redogör för kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoders möjliga användningsområden".

3) *Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet*

Förändringar från HT 2019 gällande vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bygger vidare på befintliga kursmoment i flera ämneskurser. Vetenskapsteori och yrkespraktik behandlas i termin 1 genom observationer på partnerskolan (Svenska och lärande: Barns tidiga läsning och skrivande i ett första- och andraspråksperspektiv). Från HT 2019 säkerställs studentens kunskaper i en skriftlig analys som utgår från ett observationsprotokoll som tagits fram i en vetenskaplig studie (List, Wennås Brante & Klee, 2020). I termin 4 (Svenska och lärande: Språkutvecklande läroprocesser och undervisning) säkerställs studentens kunskaper i relation till egna erfarenheter från vfu i en examinerande muntlig redovisning. I termin 7 säkerställs studentens kunskaper om bedömning genom en examinerande skriftlig analys av elevtexter hämtade från partnerskolan. I termin 8 examineras studenten muntligt på analys av elevtexter från partnerskolan. Dessa åtgärder ger studenten goda förutsättningar att använda forskningsresultat för att resonera om egna erfarenheter från partnerskolan. Från VT 2019 förstärks inslag där verksamma lärare föreläser, dels genom att föreläsningarna följs upp med seminarier, där studenterna bearbetar föreläsningarnas innehåll i syfte att utveckla sin kunskap och nå insikt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, dels genom föreläsning av personal från Skolinspektionen (Svenska och lärande: Bedömning, utvärdering och skolkvalitet, termin 8).

I de nya vfu-kurserna från antagning 2021 formuleras lärandemålen tydligt avseende studentens förmåga att kritiskt relatera egna erfarenheter till vetenskap och beprövad erfarenhet. Exempel på lärandemål där denna förmåga tydliggörs är hämtade från kurs 1 (termin 2), där studenten ska "tillsammans med andra kunna reflektera över skolans uppdrag och verksamhet samt självständigt göra viss koppling till vetenskap och beprövad erfarenhet". Lärandemålet i den avslutande vfu-kursen i termin 7 kräver att studenten kan "kritiskt granska aspekter av skolans systematiska kvalitetsarbete [...] grundat i vetenskap och beprövad erfarenhet samt reflektera över den egna professionsutvecklingen i relation till skolans demokratiska uppdrag". I syfte att stärka kopplingen mellan teoretiska och praktiska moment har erfarenhetsseminarier i campusförlagda kurser som ges i anslutning till vfu-kurser lagts in från VT2020. I seminarierna arbetar studenten med begreppen vetenskap och beprövad erfarenhet i syfte att fördjupa sin insikt om begreppen och relationen mellan dem utifrån egen erfarenhet (se Mål 3).

3 Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

Analys och övergripande åtgärder

UKÄ:s bedömning är att 1) studenternas praktisk-pedagogiska erfarenheter och analysen av dessa får stå tillbaka för det teoretiska vetenskapliga förhållningssättet. Dessutom identifieras 2) brister i examensarbetena beträffande såväl forskningsprocess som forskningsprodukt.

Lärosätet påtalar självt i en intern forskningsrapport, Bedömning och examination i verksamhetsförlagd utbildning (Londos & Jedemark, 2019), vfu-seminariernas svaga koppling till teori och forskning. Den verksamhetsförlagda utbildningen behöver revideras och i högre grad integreras med den campusförlagda delen av utbildningen. Enligt beslut revideras under 2020 därför kursplaner och andra styrdokument för vfu för att säkerställa studentens förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat (se Mål 1). En annan åtgärd består i att erfarenhetsseminarier systematiskt har lagts in i kurser som följer på vfu-kurs i syfte att studenten där ska tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras praktisk-pedagogiska erfarenheter.

Brister i examensarbetena uppmärksammades av lärosätet redan före UKÄ:s bedömning och åtgärder i syfte att höja kvaliteten vidtogs, exempelvis inrättande av arbetslag, som specifikt getts i uppdrag att systematisera kvalitetsarbetet. Andra åtgärder med utgångspunkt i UKÄ:s bedömning från och med HT 2019 är riktade rektorsmedel i syfte att stärka examensarbetenas förankring i pågående forskningsprojekt på lärosätet (Dnr. LED 2019/664). Vi har också definierat behov av ett nytt upplägg för det första självständiga arbetet för att stärka studentens förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. Därför har kursgemensam struktur för handledning skapats, där innehållet förtydligats och preciserats. Dessutom har omarbetningar gjorts av ämneskurser samt betygskriterier för examensarbetet reviderats så att kravnivån skärpts från VT 2020.

Preciserade åtgärder

1) Studenters praktisk-pedagogiska erfarenhet och förmåga till analys

Från antagning 2021 skärps bedömningen i det examinerande seminariet som avslutar varje vfu-kurs. Bedömningsformen som består i att studenten presenterar ett case/dilemma redovisas under Mål 1. Seminariet innebär att studenten i ett kollegialt samtal reflekterar över egna och andras yrkeserfarenheter utifrån ett case/dilemma, som hämtats från partnerskolan. Skärpningen i bedömningen består i att studenten i sin presentation av caset/dilemmat utgår från ett skriftligt underlag. Seminarierna utgör betygsgrundande tillfällen, vilket innebär att studentens förmåga att föra yrkesrelevanta diskussioner i förhållande till sina teoretiska kunskaper både synliggörs och säkerställs i relation till lärandemålen i respektive vfu-kurs.

För att studenten ska bearbeta sina praktisk-pedagogiska erfarenheter i relation till kursinnehållet har förändringar även gjorts i campusförlagda kurser. En sådan förändring finns i kursen Svenska och lärande: Språkutvecklande läroprocesser och undervisning (termin 4), där en examination säkerställer studentens fördjupade förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. Denna examination tar i anspråk studentens egna erfarenheter, då hen ska utforma en lektionssekvens, argumentera för sina didaktiska val och relatera sitt arbete till erfarenheter gjorda under vfu. I föreläsningar och under handledning inför examination diskuterar studenten egna erfarenheter, t.ex. val av stoff, i syfte att erfarenheterna reflekteras i lektionssekvensen. Denna följs av en individuell text, där studenten redogör för och motiverar sina didaktiska val. Kopplingarna till vfu-erfarenheter innebär en skärpning av tidigare formuleringar genom att studenterna "i den muntliga redovisningen ska [...] relatera den redovisade lektionssekvensen till gjorda erfarenheter av undervisning från verksamhetsförlagd utbildning (vfu)" (beskrivning av bedömningsformer i kursplan för Svenska och lärande: Språkutvecklande läroprocesser och undervisning, termin 4).

I syfte att studenten ska ges förutsättningar att bearbeta och analysera sina praktisk-pedagogiska erfarenheter bearbetas dessa i erfarenhetsseminarier, som genomförs i campusförlagda kurser som följer direkt efter en vfu-kurs. Seminarier har exempelvis lagts in under VT 2020 i uvk-kursen Skolväsendets organisation och värdegrund (termin 4) och i den avslutande ämneskursen som följer på den sista vfu-kursen (termin 8). I Specialpedagogiska perspektiv på utveckling och lärande (termin 5) genomförs seminarier från HT 2020. Erfarenhetsseminarier kommer framöver att läggas i olika ämnes- och uvk-kurser beroende på rådande vfu-upplägg. I den förändrade

programstrukturen från antagning 2020 (se Mål 1) ligger kurser i fördjupningsämnena i högre utsträckning i direkt anslutning till vfu-kurser, vilket alltså innebär att studenternas praktisk-pedagogiska erfarenheter starkare knyts till ämneskurserna. Ett exempel på detta är att studenten under termin 7 kommer att ha en längre vfu-kurs (12 hp), vilken föregås av en ämneskurs där lärandemål för uvk integreras. Då skolorna har höstlov kommer studenten tillbaka till universitetet för att avsluta ämneskursen, och då hålls även erfarenhetsseminarier, där studenten analyserar och reflekterar över frågor, dilemman och erfarenheter från sin vfu utifrån ämnes- och ämnesdidaktiska begrepp.

2) *Brister i examensarbetena*

I kurser i olika delar av utbildningen har förändringar som explicit knyter an till de självständiga arbetena gjorts, för att stärka progressionen och därmed kvaliteten i arbetena. I kursen som utgör det första självständiga arbetet (termin 5) ska studenten producera en kunskapsöversikt. Genom en gemensam och innehållsligt specificerad handledningsprocess genomför studenten urval av relevant forskning. Handledningen har stärkts sedan HT 2019 genom gemensamt urval av vetenskapliga artiklar beträffande metodologi, och kravnivån har skärpts gällande det egna arbetets förankring i aktuell och relevant forskning. För lärandemålet att systematiskt kunna söka, göra ett urval av samt kritiskt granska skilda informationskällor med relevans för det aktuella problemområdet, gäller från HT 2019 följande kriterium för betyget godkänd: "Söksystematiken är logisk och avgränsad i förhållande till syfte och forskningsfråga, konsekvent genomförd och transparent presenterad". Att relevant forskning används säkerställs genom reviderade betygskriterier som bl.a. anger att "de grunder på vilka källorna granskats och värderats redovisas tydligt; granskningen och värderingen är noggrann och saklig" (Självständigt arbete i fördjupningsämnet, termin 5). För examensarbeten gäller från VT2021 reviderade betygskriterier. Exempel på skärpta formuleringar är "Frågeställningarna besvaras tydligt, och används för att dra väl underbyggda slutsatser så att syftet uppfylls; [u]ndersökningens resultat och de egna slutsatserna diskuteras kritiskt i relation till det tidigare presenterade forskningsfältet; [a]rgumentationen för undersökningens bidrag till det ämnes- och ämnesdidaktiska forskningsfältet är väl underbyggd och nyanserad".

En annan förstärkning i kursen för examensarbeten utgörs av inrättandet av arbetslag för fördjupningsarbeten från VT 2019 i samtliga fördjupningsämnen. I respektive arbetslag ingår alla lektorer i ämnet som undervisar, handleder och examinerar i F-3-utbildningen. Arbetslagen har fastställda möten kontinuerligt under läsåret, alltså inte enbart i samband med en given kurs, så att ett förbättringsarbete för att säkerställa hög kvalitet i de självständiga arbetena kan ske med systematik och progression. Exempelvis har i svenskämnet artiklar som kan användas i handledningen gemensamt valts ut och samlats i en delad digital mapp. Avgränsning av ämnesval har även tydliggjorts. Säkerställande av en likvärdig och hög kravnivå uppnås genom att handledare och examinatorer för examensarbetena gemensamt läser och prövar arbeten mot examensmål och betygskriterier. Därtill, i ett seminarium tillsammans med arbetslaget minst en gång per termin från och med VT 2020, granskar en extern läsare examensarbeten och framför synpunkter och ger förslag för handledning och examination. Under mötet i februari 2020 i svenskämnesgruppen medverkade en docent från Lunds universitet som extern läsare.

Kvaliteten i examensarbetena i svenska stärks ytterligare genom samverkan mellan arbetslaget för examensarbetet och kursledare och lärare i uvk-kurs 4 (Vetenskap och beprövad erfarenhet, termin 7), den kurs som föregår genomförande av examensarbetet. Med början HT 2019, tydliggörs progression i ämnesinnehåll i övergången från uvk-kursen till kursen för examensarbetet, bl.a. för att underlätta för studenten att i sitt examensarbete tillämpa den kunskap som hen tillägnat sig i uvk-kursen.

Examensarbeten i F-3 i samtliga fördjupningsämnen kan fr.o.m. HT 2019 forskningsanknytas genom att ingå i fakultetens pågående forskningsprojekt och/eller utvecklingsprojekt som görs i samarbete med skolverksamheter genom en satsning under fyra år med extra medel från universitetets rektor. Satsningen utvärderas efterhand, och rutiner och arbetssätt kommer att utvecklas för att studenternas arbeten även framgent efter perioden med extra medel ska kopplas till fakultetens forskningsprojekt. De tillförda medlen ska användas för att skapa förutsättningar för ett medforskande arbetssätt, där studenternas och forskarnas undersökningar kan befrukta varandra, vad gäller såväl forskningsdesign och metodutveckling som resultat. Satsningen syftar således till att säkerställa kvaliteten i både forskningsprocess och forskningsprodukt, exempelvis beträffande kritisk och självständigt genomförd teoretiskt grundad analys.

För att stärka verksamhetsförankringen av examensarbeten vidareutvecklas nu det samarbete med en skånsk kommun som lärosätet har sedan tidigare. Samarbetet innebär att studenter kan välja att genomföra sitt examensarbete som en del i kommunens utvecklingsarbete. Exempel på vidareutveckling är att handledningstillfällen förläggs till den aktuella skolan. Ett liknande samarbete med en annan skånsk kommun, där studenters examensarbeten görs i form av utvecklingsarbeten i bl.a. F-3, prövas i ett pilotprojekt VT 2020.

4. Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Analys och övergripande åtgärder

UKÄ ser brister i 1) hur ämnesdidaktiken kopplas till ämne, vfu och utbildningsvetenskaplig kärna och bedömer att kopplingen mellan de teoretiska och de praktiska momenten i utbildningen är svag. UKÄ noterar brister i hur utbildningen examinerar förmågan att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande. UKÄ:s bedömning är vidare att 2) den ämnesdidaktiska forskningsanknytningen inte säkras i ämnesstudierna.

Studentrepresentanter i programnämnden för grundläroarutbildningen har efterfrågat tydligare koppling mellan campusförlagda kurser och verksamhetsförlagda kurser, och lärosätet har självt påvisat brister i vfu-kursernas bedömningsprocess. Sammantaget och i harmoni med UKÄ:s bedömning har beslut fattats att i grunden revidera såväl kursplaner som betygskriterier och examinationsformer för vfu-kurserna i grundläroarprogrammet med inriktning mot undervisning i F-3 från antagning 2021 (se Mål 1). I de nya kursplanerna fokuseras sådant innehåll som studenterna har studerat i en föregående uvk-kurs i syfte att stärka deras förutsättningar att koppla uvk-kursernas innehåll till vfu. Denna åtgärd, tillsammans med erfarenhetsseminarierna i de campusförlagda kurserna (uvk, ämnesstudier, didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik) efter vfu-kurserna som redovisas under Mål 3, stärker kopplingen mellan utbildningens olika delar. Åtgärder har således vidtagits för att närmare och tydligare knyta uvk, ämne och ämnesdidaktik samt metodik till den verksamhetsförlagda utbildningen.

Åtgärder har därtill vidtagits för att säkra den ämnesdidaktiska forskningsanknytningen i progression i ämnesstudierna. Detta sker genom reviderade kursplaner, nya lärandeaktivitet samt säkerställande av forskningsanknytning i examinationer. Dessutom ges studenten möjlighet att göra sitt examensarbete inom ramen för pågående forskningsprojekt genom extra rektorsmedel.

Preciserade åtgärder

1) Kopplingen mellan ämne, ämnesdidaktik, ämnesmetodik, uvk och vfu

I syfte att åtgärda brister i kopplingen mellan verksamhetsförlagda och campusförlagda kurser har erfarenhetsseminarier lagts in i de kurser som följer på vfu-kurs (se Mål 3). Denna lärandeaktivitet bygger på studentens erfarenheter i vfu-kurserna. I erfarenhetsseminariet redogör studenten för samt motiverar sina val av ämnehåll och metod i relation till en elevgrupp samt baserat på ämnesdidaktisk teori. Dessutom pågår en revidering av vfu-kursguiden På väg mot läraryrket, kursplaner och betygskriterier som ska gälla från och med antagning 2021. I de nya kursplanerna skärps bedömningen avseende studentens förmåga att genomföra undervisning. Den nya skrivningen lyder: "Examinationen består av studentens genomförda undervisning *utifrån en på förhand kommunicerad planering* följd av ett trepartssamtal" (förstärkningen är kursiverad). Riktmärket för samtalet är en timme, vilket skrivs in i kursplanen. Trepartssamtalet har fokus på lärandemål 1. Lärandemål 1 i samtliga vfu-kurser avser planering, genomförande och utvärdering av undervisning med tilltagande krav på såväl ämneskunskaper och ämnesdidaktik som ämnesmetodik. I lärandemålen uttrycks en explicit progression beträffande studentens förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik. I den första vfu-kursen ska studenten "kunna planera, genomföra och utvärdera undervisning relaterad till skolans styrdokument med viss ämneskunskap och viss koppling till ämnesdidaktisk teori", medan studenten i den sista vfu-kursen ska "med utgångspunkt i elevers behov, intressen, förmågor kunna planera, genomföra och utvärdera sammanhängande undervisningssekvenser förankrade i skolans styrdokument och djupa och breda ämneskunskaper och grundade i relevant ämnesdidaktisk teori". Studenten examineras således på sin egen undervisning utifrån explicita formuleringar i lärandemålen.

Den tidigare gemensamma utformningen av vfu blir programspecifik. Det innebär att lärandemål, betygskriterier och *På väg mot läraryrket* anpassas till kursordningen i grundläroarprogrammets inriktningar F-3 och 4-6. Kopplingen mellan uvk och vfu stärks från antagning 2021 genom att lärandemål som rör centralt innehåll i uvk-kursen finns i de olika vfu-kurserna som ligger i anslutning till dessa. Ett exempel på denna koppling är att direkt efter uvk-kursen Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering (termin 2) genomförs vfu-kurs 1, där följande lärandemål finns: "I enlighet med skolans värdegrund kunna förebygga diskriminering och kränkande behandling genom att tillämpa strategier samt utvärdera gjorda erfarenheter med relevanta kopplingar till vetenskap och beprövad erfarenhet".

2) Forskningsanknytning

För att säkra den ämnesdidaktiska forskningsanknytningen i ämnesstudierna har den första svenskämneskursen reviderats från HT 2019 (Svenska och lärande: Barns tidiga läsning och skrivande i ett första- och andraspråksperspektiv, termin 1). Forskningsanknytningen sker till exempel genom föreläsningar om aktuell forskning. Ett exempel på en förstärkning av forskningsanknytning, hämtat från svenskämnet, är att forskare med undervisning i kurserna för F-3 och med egen forskning om denna åldersgrupp, föreläser om sin forskning om multimodala texter och digital informationssökning och källkritik (Molin & Godhe, 2019; Wennås Brante, 2019). Som lärandeaktivitet genomför studenten, efter en föreläsning om digitala praktiker i F-3, en observation på sin partnerskola utifrån ett observationsprotokoll som utformats i en forskningsstudie (List, Wennås Brante & Klee 2020). Forskningsanknytningen säkerställs genom att observationen ligger till grund för en examinerande individuell, utredande text, som bygger på en genomförd analys utifrån observationsprotokollet. Säkerställandet utgår från bedömningsform i reviderad kursplan 2019: "Studenten redogör för, analyserar och problematiserar fältstudiens observationer både ur elevers perspektiv och undervisningsperspektiv samt tillämpar svenskämnesdidaktiska teorier och begrepp, inklusive begreppet digital kompetens."

I den andra svenskämneskursen (Svenska och lärande: Barns tal-, läs- och skrivutveckling i ett flerspråkigt perspektiv, termin 6) befästs nu forskningsanknytningen genom att studenten bearbetar det förelästa stoffet i lärandeaktiviteter med fokus på praktiker för informationssökning i F-3, exempelvis anpassade sökningar av såväl text som bild. Här sker säkerställande av forskningsanknytningen genom en examinerande lektionssekvens som bl.a. rör lärandemålet att "kritiskt granska och ta ställning till val av läroedel, litterära, digitala och multimodala texter". Motsvarande stoff behandlas i fördjupningskursen Svenska och lärande: Språkutvecklande läroprocesser och undervisning (termin 4).

I fördjupningskursen i termin 7, behandlas aktuell internationell och nationell forskning om bedömning, vilken bearbetas i seminarier och säkerställs genom en individuell utredande text, vilket vi har redovisat i vår självvärdering. Kopplingen till vfu stärks genom att i den efterföljande vfu-kursen är ett lärandemål från VT 2020 att studenten ska "kunna dokumentera, analysera och bedöma samt kommunicera elevers kunskapsutveckling till elever och vårdnadshavare". I den sista vfu-kursen är ett lärandemål att studenten ska kunna problematisera den egna bedömningspraktiken. Denna vfu-kurs ligger från 2020 i anslutning till de ämneskurser där bedömningsfrågor behandlas.

Forskningsanknytningen stärks även genom extra medel enligt rektorsbeslut (se Mål 3). Detta innebär att studenterna har möjlighet att knyta sina examensarbeten till pågående forskningsprojekt som bedrivs på de institutioner där studenterna studerar sina fördjupningsämnen. Dessa projekt presenteras för studenterna inför kursen Examensarbete i fördjupningsämnet (termin 8). Under VT 2020 rör detta tre arbeten i fördjupningsämnet matematik, fyra i SO och ett i svenska. Det senare utgörs av ett arbete i F-3 som knutits till docent Eva Wennås Brantes forskning om digital kompetens i svenskämnet i F-3. Här bearbetar och analyserar studenten empiriskt material i det seniora forskningsprojektet.